

Usnesení

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Petra Příhody a Mgr. Jana Passera, v právní věci žalobce Ing. J. H., proti žalovanému Ministerstvu obrany, Praha 6, nám. Svobody 471/27, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 5. 2005, čj. 421/3-270-7/2005/DP-7542, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 20. 9. 2005, čj. 12 Ca 58/2005-54,

t a k t o :

I. Kasační stížnost se odmítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Městský soud v Praze rozsudkem napadeným včasnou kasační stížností zamítl žalobu žalobce (stěžovatel) proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 5. 2005, čj. 421/3-270-7/2005/DP-7542.

Stěžovatel s podáním kasační stížností doložil plnou moc pro Mgr. P. H., kterou jej zmocnil k zastupování v řízení o této stížnosti. Zároveň uvedl, že Mgr. P. H. jako člen rodiny splňuje podmínku vysokoškolského právnického vzdělání vyžadovaného pro výkon advokacie. Výklad ustanovení § 105 s. ř. s., podle kterého by musel být zastoupen advokátem, označil za protiústavní z důvodu diskriminace určité skupiny stěžovatelů a pokud by se soud k takové interpretaci citovaného zákonného ustanovení přiklonil, požádal stěžovatel o předložení věci Ústavnímu soudu k posouzení souladu § 105 odst. 2 s. ř. s. s ústavním pořádkem České republiky.

Nejvyšší správní soud vrátil věc městskému soudu, který mu ji s kasační stížností předložil, k dalšímu postupu podle § 108 odst. 1 s. ř. s. Připomněl, že stěžovatel musí být podle ustanovení § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátem, Mgr. P. H. není na seznamu advokátů vedeném Českou advokátní komorou, a nebylo doloženo, že by byl zaměstnancem stěžovatele.

Městský soud usnesením ze dne 22. 2. 2006, čj. 12 Ca 58/2005–86, stěžovatele vyzval, aby doložil zastoupení advokátem pro řízení o kasační stížnosti, a poučil jej o následcích nevyhovění výzvě soudu. Usnesení bylo stěžovateli doručeno dne 27. 2. 2006.

Stěžovatel zastoupení advokátem v městském soudem stanovené patnáctidenní lhůtě ani později nedoložil. Proti usnesení městského soudu podal námitku. Tvrdí, že ustanovení § 105 odst. 2 s. ř. s. je třeba vykládat extenzivně a ústavně konformně. Je-li podle § 105 odst. 2 s. ř. s. k podání kasační stížnosti dostatečně kvalifikován nejen advokát, ale i osoba disponující vysokoškolským právnickým vzděláním vyžadovaným pro výkon advokacie, musí být takováto kvalifikace dostatečná pro zástupce jakéhokoliv stěžovatele. Není přípustné, aby pro některé stěžovatele bylo vyžadováno zastoupení advokátem, a pro jiné pouze osobou disponující právnickým vzděláním, která však nemusí být advokátem. Tento postup by byl protiústavně diskriminující a ve svém

důsledku by vedl k popírání práva na přístup k soudu. Stěžovatel proto žádá, aby bylo vyhověno jeho žádosti nechat se v řízení zastupovat dostatečně kvalifikovaným členem rodiny. Pokud by soud trval na výkladu § 105 odst. 2 s. ř. s. tak, že stěžovatel musí být zastoupen advokátem, požádal stěžovatel o předložení věci Ústavnímu soudu k posouzení rozporu citovaného zákonného ustanovení s ústavním pořádkem České republiky. Stěžovatel rovněž zmínil zmatečný postup městského soudu, který na jedné straně vyžaduje stěžovatelovo zastoupení advokátem a na straně druhé se již po podání kasační stížnosti doručením písemností obracel na osobu, které stěžovatel udělil plnou moc, ale která není advokátem.

Proti usnesení městského soudu, kterým byl stěžovatel vyzván k odstranění nedostatku zastoupení advokátem, není opravný prostředek přípustný (§ 53 odst. 3 s. ř. s. *a contrario*). Nejvyšší správní soud proto námitku stěžovatele podle jejího obsahu posoudil jako vyjádření k tomuto procesnímu postupu.

Vzhledem k námitce stěžovatele se Nejvyšší správní soud nejprve zabýval otázkou, zda nepřichází v úvahu postup podle článku 95 odst. 2 Ústavy ČR a ustanovení § 48 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Důvod k předložení věci Ústavnímu soudu však Nejvyšší správní soud neshledal.

Kasační stížnost podle ustanovení § 102 a násl. s. ř. s. je mimořádným opravným prostředkem, sloužícím k přezkoumání rozhodnutí Nejvyšším správním soudem, proto zákonná úprava uvedená v ustanovení § 105 odst. 2 s. ř. s. volí požadavek na kvalifikované právní zastoupení fyzických či právnických osob záměrně, s ohledem na nezbytnost garantované profesní právní erudice zástupce. Profesní úroveň advokáta se přitom neodvívá pouze od dosaženého vysokoškolského vzdělání, ale také od splnění dalších zákonných požadavků vyžadovaných pro výkon této profese (srov. zejm. ustanovení § 5 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů). Nelze přehlédnout ani skutečnost, že advokát je ve vztahu ke svému klientovi vázán povinnostmi přesahujícími rámec běžného zastoupení (srov. § 16 a násl. zákona o advokacii), za jejich porušení je pak kárně odpovědný (§ 32 a násl. zákona o advokacii). Povinné zastoupení advokátem v řízení o kasační stížnosti tak není bezúčelným opatřením, nýbrž institutem, který má přispět ke zvýšené ochraně účastníka v tomto řízení. Riziko odepření přístupu ke kasační stížnosti sociálně slabším účastníkům řízení je vyloučeno možností ustanovit advokáta na náklady státu (§ 35 odst. 7 s. ř. s.).

Výjimka vyplývající z ustanovení § 105 odst. 2 část věty za středníkem s. ř. s. znamená v zásadě možnost formálně méně kvalifikovaného uplatňování procesních práv, výjimku tam stanovenou proto nelze vykládat extenzivním způsobem, jak navrhuje stěžovatel v této věci (k restriktivnímu výkladu obdobného právního institutu v civilním řízení srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 2. 2005, sp. zn. 20 Cdo 2410/2004¹).

V kontextu rozebírané problematiky není možné pominout rozhodnutí pléna Ústavního soudu ze dne 14. 9. 2000, sp. zn. Pl. ÚS 43/2000 (publikované pod č. 32/2000 Sb. ÚS), v rámci kterého bylo podrobena testu ústavnosti ustanovení § 241 odst. 2 věta druhá o. s. ř. (stanovící pro řízení o dovolání povinnosti zastoupení obdobnou povinností vyplývající z ustanovení § 105 odst. 2 s. ř. s.). Ústavní soud přitom shledal zákonnou úpravu povinného zastoupení advokátem pro vybrané typy řízení zcela souladnou s

¹ www.nsoud.cz/rozhod.php

ústavním pořádkem České republiky. Nejvyšší správní soud neshledal žádný důvod, aby se od názoru Ústavního soudu odchýlil.

Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 10. 11. 2003, čj. 4 As 45/2003–48 (publikovaném pod č. 238/2004 Sb. NSS), vyslovil, že reaguje-li stěžovatel – fyzická osoba, na výzvu soudu k odstranění nedostatku povinného zastoupení tím, že předloží procesní plnou moc pro osobu, která není advokátem, není tím odstraněn nedostatek povinného zastoupení a Nejvyšší správní soud takovou stížnost odmítne.

Nedoložení zastoupení stěžovatele požadované ustanovením § 105 odst. 2 s. ř. s. brání věcnému vyřízení kasační stížnosti. Jedná se o nedostatek podmínek řízení, který přes výzvu soudu nebyl odstraněn. Proto Nejvyšší správní soud návrh stěžovatele odmítl podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s.

Výrok o náhradě nákladů řízení ve vztahu k žalovanému má oporu v ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., za použití § 120 s. ř. s.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně 28. dubna 2006

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu